

CARLES FAGES DE CLIMENT

Font: www.wikipedia.org

Carles Fages de Climent ([Figueres, 1902](#) - [1968](#)) fou un escriptor, poeta i periodista altempordanès.

Biografia

Va néixer a Figueres el [16 de maig](#) de 1902, fill d'una antiga nissaga empordanessa, la qual posteriorment va retratar amb ironia mordaç a la seva novel·la [Climent](#) (1933). La seva infantesa la va passar a la finca pairal de Castelló d'Empúries on va iniciar els estudis. A l'[Institut Ramon Muntaner](#) de Figueres coincideix amb [Salvador Dalí](#), fet que dóna inici a una amistat que es mantindrà tota la vida. Després es desplaçà a Barcelona, on va estudiar el batxillerat amb els jesuïtes i la carrera de Filosofia i Lletres, i posteriorment a Madrid, on es va doctorar en llengües clàssiques (amb una tesi sobre el paisatge en la poesia d'[Homer](#)), i on va coincidir un altre cop amb Salvador Dalí, i, mitjançant aquest, amb [Federico García Lorca](#).^[1]

Molt jove inicia un fecunda activitat literària, centrada principalment en la poesia. Als 18 anys fou premiat en els Jocs Florals de Girona. El 1923 va donar-se a conèixer públicament amb un recital de poesies a la Biblioteca Popular de Figueres i poc després va començar a publicar la seva obra poètica amb el llibre [Les bruixes de Llers](#) (1924) amb il·lustracions de [Salvador Dalí](#). [Carles Rahola](#), "considerà que aquesta obra significava la revelació d'un talent èpic. I en la seva Antologia de prosistes i poetes catalans, publicada a Girona el 1933, no dubtà a incloure-hi Fages de Climent al costat de prohoms de les nostres lletres, com [Pompeu Fabra](#), [Àngel Guimerà](#), [Joan Alcover](#), [Anicet de Pagès](#), [Guerau de Liost](#), [Josep Maria de Sagarra](#) i [Víctor Català](#)".^[2] Va

aconseguir la Flor Natural dels [Jocs Florals](#) de [Girona](#), [Mallorca](#), [Barcelona](#), [Sant Sadurní d'Anoia](#), i el premi de Poesia Catalana de la Ciutat de Barcelona el 1959, entre d'altres. Va col·laborar també amb diferents diaris i revistes ([La Vanguardia](#), [Diari de Barcelona](#), [Telestel](#), etc.).

Els últims anys de la seva vida, Fages els passa lluny de Barcelona, al seu Empordà natal, a la casa pairal de Climent, a [Castelló d'Empúries](#). El dia [1 d'octubre](#) de [1968](#) mor a [Figueres](#). Poc abans de morir va demanar escoltar la [Missa de Rèquiem de Fauré](#).^[3]

El seu nom i el de dues de les seves obres, "Dama d'Aragó" i "Tamarius i Roses", van ser posats a tres carrers de [Figueres](#). El 16 de maig del 2002 l'Ajuntament el va nomenar Fill predilecte de Figueres, a títol pòstum. També porta el seu nom la Biblioteca Municipal de Figueres.

Obra

Fages de Climent contribuï a la mitificació literària de la seva comarca nadiua, tot prenent l'[Empordà](#), la [tramuntana](#) i la seva gent com a temàtica bàsica d'una múltiple producció literària (poesia, prosa, teatre i periodisme). Així, va crear literàriament personatges com el "[Sabater d'Ordis](#)" -equiparable, segons [Eugeni d'Ors](#), al [Quixot](#) de [Cervantes](#)- i va contribuir d'una manera decisiva a conferir determinades atribucions a certs pobles ([Llers](#), *terra de bruixes*; [Vila-sacra](#), *capital del món*). Alhora, el seu gran interès per la pintura li va possibilitar de relacionar-se i d'establir col·laboracions amb diferents artistes.

Fages i Dalí

Carles Fages de Climent amb el seu amic Salvador Dalí

El seu company d'escola [Salvador Dalí](#) fou un dels artistes amb qui més col·laborà i amb qui tingué el privilegi de poder comptar amb il·lustracions dalinianes per als seus escrits. Entre ells destaquen [Les bruixes de Llers](#) (1924) i [la balada del sabater d'Ordis](#) (1954), prologat per [Eugeni d'Ors](#), amb epíleg del mateix Dalí. Dalí i Fages van treballar plegats en [el triomf i el rodolí de la Gala i en Dalí](#), en ocasió de l'homenatge que la ciutat de Figueres tributà, el 1961, a Salvador Dalí. Fages hi posà els versos i Dalí, els dibuixos que els acompanyen, fets en un únic cartró i, segons el poeta, en una sola nit. El text és una biografia poètica del pintor i les il·lustracions constitueixen una síntesi

genial de tota la simbologia daliniana de l'època. Així, hi apareixen els "rellotges tous", les formigues, l'Angelus de [Millet](#), el "[sabater d'Ordis](#)", i alguns dels noms dels principals referents dalinians, com [Picasso](#) o [Gaudí](#). Cal esmentar també el [Crist de la Tramuntana](#) que es troba al [Teatre-Museu Gala Salvador Dalí](#) - realitzat per [Salvador Dalí](#) en homenatge al poeta amb motiu de la seva mort, i que fa al·lusió a un dels versos més coneguts de Fages, l'[Oració al Crist de la tramuntana](#):

« Braços en creu damunt la pia fusta,
Senyor, empareu la closa i el sembrat,
doneu el verd exacte al nostre prat
i mesureu la tramuntana justa
que eixugui l'herba i no ens espolsi el
blat. »

—Carles Fages de Climent, *Oració al Crist de la tramuntana*

Josep Pla sobre Fages

[Josep Pla](#) dedica una bona part del volum 38 de la seva [Obra Completa](#), "Escrips Empordanesos", a Fages de Climent, de qui diu que "portava la literatura a la sang". "És un escriptor del país, (...), literàriament geogràfic, específicament empordanès, (...) és un localista: de vegades vulgar, de vegades molt intel·ligent. Amb un home així jo m'hi entendre sempre".

Pla és també molt amatent a la relació personal que lligava [Dalí](#) i Fages. "A l'[Empordà](#), després de tants devessalls, desoris, subversions i trompades, han aparegut dos autèntics cavernícoles, com se solia dir a l'època de la República: [Dalí](#) i Fages. Aquests dos conservadors empordanesos han estat els esperits més lliures, més oberts, menys cavernícoles que aquest país ha produït". "A Figueres (Fages) arribà a ser un home extremament conegut i popular (...). Així com Dalí s'ha fet pintoresc ell mateix, a Fages, el pintoresc, no se'l féu ell, sinó la ciutadania".

Pla, per altra banda, diu que "corria el rumor que fou Dalí qui li va suggerir la idea a Fages de fer "El [Somni de Cap de Creus](#). (...) Aquest poema deu ser l'única cosa seriosa que s'ha escrit fins a la data sobre el Cap de Creus i la seva geografia, la seva història i manera de viure de la gent que manega i trepitja el país. No crec que fos gaire difícil de la part de Dalí d'impulsar Fages a escriure aquest poema, i això perquè no solament Fages coneixia aquests indrets correctament, sinó perquè en sabia la força poètica". Fages, conclou Pla, "era l'home exactament adequat per a fer el poema del Cap de Creus".

Els epigrames

Josep Pla es refereix també als cèlebres epigrames de Fages de Climent. "Tingué el do de l'[epigrama](#), que al meu modest entendre és una manera literària excelsa. N'escriví de meravellosos". "En té de mancats, xarons, frívols, de mal gust, però n'hi ha de perfectes, literàriament ben girats, admirables, que

duraran tant com poden durar aquesta espècie d'històries humano-literàries". N'escriví moltíssims, se'ls publicava ell mateix d'una forma molt precària a bas d'aplegar-ne un centenar en fulls copiats a màquina, però la seva popularitat a l'[Empordà](#) es degué al boca-orella. Fages tingué una gran facilitat per improvisar epigrames i no hi ha clergue, curial, burgès o polític de l'Empordà a qui no n'hi dediqués algun. L'any 2002 del centenari del seu naixement foren publicats prop d'un miler d'epigrames comentats a cura de Joan Ferrerós. Va fer servir sovint el pseudònim de «[Lo Gayter de la Muga](#)». "És el poeta de la gent (...) els epigrames no són res més que el que diuen: els seus triomfs (escassos) i les seves misèries (múltiples). Ara el fet li ha produït una literatura -avui desconeguda- que jo crec que és admirable". Cal potser, per concloure aquesta referència a l'escriptor de [Palafrugell](#), recordar l'epigrama que Fages li va dedicar:

« És tan bonic l'Empordà,
ample, esbatanat i llis,
que l'home que escriu mes
pla
ha pres el nom del país   »
—Carles Fages de Climent

Prosa

De la seva obra en prosa, destaca [Climent](#) (1933), bastit a partir d'elements biogràfics extrets de l'arxiu de la seva família. A través del les figures d' [Enric Climent i Casadevall](#), i [Enric Climent i Vidal](#), rebesavi i besavi de l'autor, Fages presenta l'ordre de vida de les famílies terratinents del S XIX, les lluites polítiques, les passions, l'exili, l'abús i la valentia i un principi de vitalitat sempre erigit com a criteri de conducta i llibertat personals, creant un ric fris històric del segle XIX.

De la seva extensa obra periodística se'n va publicar un recull, a càrrec de [Jaume Guillamet](#) l'any 2003.[\[4\]](#)

Fages musicat

La seva obra literària ha estat musicada per [Francesc Pi de la Serra](#), [Josep Tero](#) ("A Griselda", Fronteres, 2009) i [Xavier Falgarona](#). El director d'orquestra [Carles Coll](#), va fer una orquestració d'un espectacle basat en la Balada del Sabater d'Ordis. [Pau Riba](#) en el seu disc "[Cosmosoma](#)" (Cançons de Pau Riba i arranjaments de [Pastora](#). 1997) dedica el tema [Ventfonia](#) a la figura del [Sabater d'Ordis](#).

Catàleg d'obres

Prosa

- [Climent](#)
- *Fortuny, la mitad de una vida* (en castellà)
- *Vilasacra Capital del Món* (pròleg d'[Alexandre Deulofeu](#))
- *Anècdotes empordaneses* (inèdit)
- *Carles Fages de Climent. Recull d'articles* ([2003](#))

Vers

- [Les bruixes de Llers](#) (pròleg de [Ventura Gassol](#) i il·lustracions de [Salvador Dalí](#))
- *Tamarius i Roses*
- *El Jutge està malalt*
- *Sonets a Maria-Clara*
- [Balada del Sabater d'Ordis](#) (pròleg d'[Eugeni d'Ors](#) i epíleg de [Salvador Dalí](#))
- *Epigrames* (Llibres I, II i III)
- *Epigrames* (a cura de Joan Ferrerós)
- *Emporium la de les tres muralles*
- *El pintor d'esguards* (inacabat)
- *Libre de Sonets*
- *Poema dels Tres Reis*
- [Somni de Cap de Creus](#)
- *Bestiari* (inèdit)

Teatre

- *El Bruel*
- *La Dama d'Aragó*

Pròlegs

- *Encara no se com sóc* ([Maria dels Àngels Vayreda](#), [1970](#). [Premi Fastenrath](#))

Obres presentades als Jocs Florals de Barcelona [5]

- *Preguera de l'Amor inconneguda* ([1921](#))
- *De la verge Abisag i el rei David* ([1921](#))
- *Goigs en llaor de Santa Magdalena* ([1921](#))
- *Les bruixes de Llers* ([1922](#))
- *Idil·li mariner. Sonets* ([1923](#))
- *Griselda i Mireia. Ègloga* ([1923](#))
- *Elogi de la pubilla masovera* ([1923](#))
- *Oda a la meva tartana* ([1923](#))
- *El banc de "si no fos"* ([1924](#), Premi Extraordinari dels Mantenedors)
- *El bruel* ([1926](#))
- *Parlava el Rei Humà...* ([1928](#))